

Голові спеціалізованої вченої ради Д 17.127.03
у Класичному приватному університеті
д.держ.упр., професору Огаренку В.М.

ВІДГУК

офіційного опонента кандидата наук з державного управління
Харечка Дмитра Олексійовича на дисертацію
Лисенка Віталія Володимировича «Державна політика у сфері
містобудування», подану до захисту у спеціалізовану вчену раду Д 17.127.03
Класичного приватного університету на здобуття наукового ступеня кандидата
наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми
державного управління

Актуальність теми дисертації, її зв'язок з науковими програмами, темами. Протягом останніх десятиліть одну з головних ролей в розбудові країни відіграє містобудівна діяльність, під час провадження якої вкрай важливим є її регулювання держави, як гаранту ефективного та збалансованого розвитку інфраструктури для громадян України. В умовах процесу глобалізації проблеми містобудування в Україні, пошук основних напрямів та тенденцій регулювання містобудівної діяльності є актуальними, особливо розглядаючи дане питання під кутом соціально-економічних процесів, політико-правових процесів та інших.

Містобудівна діяльність в Україні представляє собою певні закономірності та територіальні системи, що працюють за принципами та критеріями чинного законодавства України. Державні органи влади визначають та приймають управлінські рішення на користь національних інтересів. Характерною ознакою для містобудівної діяльності в Україні є розвиток механізмів реалізації містобудівних процесів. В залежності від прийнятих державних рішень залежить подальший розвиток інфраструктури міст, села, селищ. Державна політика у сфері містобудівної діяльності в подальшому має значний вплив на підвищення ділової, соціальної та будівельної активності, ресурсної забезпеченості таких довгострокових напрямів розвитку територій і поселень, як удосконалення інфраструктури, забудова та реконструкція міст, покращення екологічного стану міського середовища, облаштування сільських населених пунктів.

Дисертацію виконано в межах науково-дослідних робіт Класичного приватного університету: «Теоретико-методологічні та філософсько-історичні основи розвитку й перспективи реформування державного управління в

Україні» (номер державної реєстрації 0113U000589), «Теорія і практика публічного управління й адміністрування в Україні та зарубіжних країнах» (номер державної реєстрації 0116U002645). Внесок здобувача полягає у виявленні особливостей формування державної політики у сфері містобудування в різних напрямках її реалізації.

Вищевикладене визначає головні аспекти актуальності теми дисертаційного дослідження Лисенка Віталія Володимировича, в якому зроблено спробу розв'язати важливе науково-практичне завдання щодо поглиблення теоретико-методичних засад формування та реалізації державної політики у сфері містобудування.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій. Аналіз змісту дисертації та автореферату, висновків і рекомендацій свідчить, що наукова новизна дослідження має належний рівень обґрунтованості. Це підтверджено значною кількістю проаналізованих здобувачем наукових праць, нормативно-правових актів, що висвітлюють теорію, вітчизняну та зарубіжну практику формування та реалізації державної політики у сфері містобудування, програмних документів, статистичних матеріалів та інших джерел, а також використанням комплексу загальнонаукових та спеціальних методів дослідження, сучасних розробок з теорії державного управління, що дозволило реалізувати системний підхід стосовно дослідження державної політики у сфері містобудування в Україні.

Отже, можна констатувати, що ступінь обґрунтованості результатів дослідження Лисенка Віталія Володимировича підтверджується: методологічною й теоретичною обґрунтованістю вихідних положень дослідження; системним аналізом теоретичного матеріалу; виявленням закономірностей та причинно-наслідкових зв'язків між елементами досліджуваної системи; широтою й різноманітністю теоретичної бази, послідовністю і логічністю викладу матеріалу, відповідністю одержаних результатів поставленій меті у роботі та основним завданням дослідження.

Обґрунтованість висунутих пошукувачем наукових положень підкріплюється глибоким аналізом та узагальненням теоретичного та практичного досвіду, залученими і опрацьованими офіційними статистичними матеріалами і літературними джерелами з фахових питань та використанням отриманих результатів в практичній діяльності органів державного управління. Основні наукові положення, висновки і практичні рекомендації, викладені в дисертації, є достатньою мірою обґрунтованими, логічними і послідовними.

Достовірність результатів і новизна досліджень, повнота їх викладу в опублікованих працях. Достовірність висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації, забезпечена знанням і творчим використанням

наукової методології та застосуванням сучасних методів проведення досліджень. Ознайомлення зі змістом дисертації, наукових публікацій та автореферату дає підставу визначити основні наукові положення й висновки, що характеризуються науковою новизною і відображають особистий внесок автора в науку державне управління, ступінь їх обґрунтованості і достовірності.

Дисертантом виконано сукупність завдань, що сприяло розв'язанню наукового завдання, яке полягає у поглибленні теоретико-методичних засад формування та реалізації державної політики у сфері містобудування. Дисертантом вперше теоретично обґрунтовано доцільність узгодження ДСТУ-Н Б Б.1-1-12:2011 «Настанова про склад та зміст плану зонування території» зі ст. 35 ЗК України, ч. 1 ст. 14 ЗУ «Про фермерське господарство» та ст. 6 ЗУ «Про особисте селянське господарство» в частині надання права фізичній особі мати нерухоме майно поза межами населеного пункту, що передбачає внесення змін до ДСТУ-Н Б Б.1-1-12:2011 «Настанова про склад та зміст плану зонування території» щодо включення до основних типів зон «приміської».

Заслугове на увагу удосконалена система обміну даних між містобудівним та державним земельним кадастрами шляхом усунення суперечностей між ч. 3 ст. 15 ЗУ «Про доступ до публічної інформації» та ч. 10 ст. 46 ЗУ «Про місцеве самоврядування в Україні» щодо строків оприлюднення інформації відповідними розпорядниками стосовно затвердження Генерального плану забудови населеного пункту.

В дисертаційному дослідженні удосконалені складові механізму здійснення державного контролю за містобудівною діяльністю, а саме запропоновано зміну підходів до комплектування органів у цій сфері (вибірка повинна базуватися на функціях і кінцевих результатах виконання функціональних зобов'язань); налагодження внутрішніх організаційних зв'язків між рівнями державних органів влади, що реалізують свою політику у сфері містобудування; визначення шляхів захисту службової та конфіденційної інформації;

Цікавим є методичний підхід до розробки містобудівної документації на основі застосування ревіталізації, що передбачає підготовку програми оживлення території населеного пункту з діагностикою проблем її розвитку та виявленням її потенціалу. Діагностику рекомендовано проводити, зокрема, шляхом опитування жителів відповідної території, щодо якої будуть розробляти містобудівну документацію, зі встановлення їх потреб у побудові будівель і споруд на цій території відповідного призначення, розвитку інфраструктури;

Можна відмітити також, що в дисертаційному дослідженні набули подальшого розвитку модель реалізації державного та самоврядного контролю

за містобудівною діяльністю з виокремленням пріоритетних напрямів державного регулювання містобудівної діяльності, що надасть змогу не лише покращити природне середовище, а й підвищити рівень комфорту життя громадян, удосконалити інфраструктуру міст, села, селищ, зробить поштовх до залучення нових інвестицій у сферу містобудування, а найголовніше – зміцнить довіру громадян до органів державної влади у сфері містобудівної діяльності; схема взаємодії органів публічної влади з організаціями громадського контролю у сфері містобудування, до компонентів якої належать: громадські організації як основні представники громадських інститутів; проблематика громадського контролю (основні моменти функціонування громадського контролю за виникненням перепон); форми здійснення громадського контролю, тобто основний інструментарій впливу населення містобудування; підконтрольні чинники (елемент впливу громадськості, що може спричинити як зростання, так і нівеляцію місцевої громади при високому та низькому волевиявленні); класифікація нормативно-правових документів, що регулюють сферу містобудування: до першої групи належать Конституція України, в якій закладено основи функціонування органів державної влади та місцевого самоврядування, їх посадових осіб у межах виконання своїх повноважень у сфері містобудування; до другої – акти загальної дії, тобто ті, що регулюють загальні питання, які мають стосунок до сфери містобудування; до третьої – акти, спрямовані на регулювання питань, пов'язаних із правовим статусом земель, які використовують для здійснення містобудівної діяльності; до четвертої – спеціальні нормативно-правові акти, які безпосередньо регулюють містобудівну діяльність. Підзаконні нормативно-правові акти згруповано за напрямами містобудування.

Значення роботи для науки і практики та шляхи використання результатів дослідження. Розроблені наукові положення та пропозиції щодо вдосконалення державної політики у сфері містобудування можуть використані у навчальному процесі при підготовці висококваліфікованих фахівців у сфері публічного управління. Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що висновки й пропозиції автора можуть бути використані для підготовки та узгодження державних управлінських і суспільно-політичних рішень у напрямі вдосконалення державної політики у сфері формування й реалізації політики з благоустрою населених пунктів як на загальнодержавному, так і місцевому рівнях.

Результати дослідження використано в діяльності Департаменту житлово-комунального господарства Виконавчого комітету Кременчуцької міської ради (довідка про впровадження від 23.12.2019 № 12-23/2019) та Інспекції з благоустрою Запорізької міської ради (довідка про впровадження від 08.01.2020

№ 01-0035). Теоретичні положення дисертації використано в навчальному процесі Класичного приватного університету при розробці та викладанні навчальних дисциплін: «Державне управління», «Містобудівний кадастр», «Публічна політика і управління» (довідка про впровадження від 09.01.2020 № 10/20).

Оцінка оформлення дисертації та змісту автореферату.

Дисертація та автореферат оформлені згідно з вимогами МОН України. Зміст дисертаційної роботи логічний, виклад матеріалу послідовний і достатньою мірою розкритий. Основні положення дисертаційної роботи викладено в 11 наукових працях, у т. ч. 7 статей – у наукових фахових виданнях з державного управління.

Ознайомлення з текстом автореферату дозволяє констатувати, що його зміст повною мірою відображає основні положення та висновки дисертації та не містить зайвої інформації.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації.

1. Автор в дисертаційному дослідженні аналізує різні наукові погляди щодо поняття «містобудування», його основні задачі та складові. На наш погляд, робота значно виграла, якби автор надав власне визначення поняттю «містобудування».

2. Представлений в Розділі 1 рис. «Складові становлення містобудівної діяльності в Україні» (с. 35 дисертаційного дослідження), на нашу думку, занадто громіздкий. Вважаємо, що для більш наочного розмежування за певними ознаками його доцільно було розділити.

3. Автором широко проаналізовано нормативно-правове забезпечення містобудівної діяльності, зокрема, здійснено класифікацію за групами. Крім того, розглянуто міжнародні договори у сфері містобудування. З огляду на це, вважаємо за доцільне приділити увагу Концепції публічного управління у сфері містобудівної діяльності, окреслити її мету та загальні положення.

4. В розділі 3 дисертаційного дослідження автором надано напрями удосконалення громадського контролю у сфері містобудування, зокрема, запропоновано Схему впливу громадського контролю на сферу містобудування, що сформована на основі проаналізованого наукового матеріалу та власних досліджень, окреслюється як комплексна система, що функціонує в різних напрямках у сфері містобудування, а також зазначено основні компоненти громадського контролю. На нашу думку, доцільно було б вказати, які елементи за своїм змістом включає в себе громадський контроль у сфері містобудування та як можна класифікувати процедури громадського контролю у сфері містобудування?

5. Автор в Розділі 3 дисертаційного дослідження подає рис. 3.1 «Механізм здійснення державного контролю за містобудівною діяльністю», де відображено призначення державного контролю, напрями його здійснення; визначено коло суб'єктів здійснення державного контролю, їх повноваження та встановлено перелік об'єктів. На жаль, не зовсім зрозуміло, що саме тут удосконалено автором.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК

Дисертаційна робота Лисенка Віталія Володимировича «Державна політика у сфері містобудування» є самостійним, завершеним, достовірним дослідженням актуального наукового завдання. Дисертація виконана на високому теоретичному рівні, викладена науковою мовою, розділи дисертації пов'язані між собою структурно і змістовно, висновки ґрунтуються на результатах проведеного дослідження, які, в свою чергу, є достатньо аргументованими та доказовими.

Враховуючи актуальність, новизну, важливість одержаних дисертантом наукових результатів, їх обґрунтованість і достовірність, а також практичну цінність сформульованих положень і висновків, можна стверджувати, що дисертаційна робота відповідає вимогам «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. №567, а її автор, Лисенко В.В., заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

*Кандидат наук з державного управління,
старший викладач кафедри публічного управління
та адміністрування Львівського національного
університету ветеринарної медицини та
біотехнологій ім. С.З. Гжицького*

Харечко Д.О.